

قوتاییتی - 1

وانهی ههشتم

نزا

رابهری گروپ: نزابکه له پیناوی تهرخانکردنی گروپه کهت و ئەم بهرنامهیهی ناماده کردنی قوتایی بۆ خوداوهند.

بهشداری کردن

ئنجیلی مهتا

بهنۆزه بهشداری بکهن (یان له پهراوی خه لوهتی روحی تاییهت به ههر یه کتیک له ئیوه) ئەو زانیارییه بھوینه که له یه کتیک له خه لوهته روحیه کان یان له ئەنجامی ورد بوونه وهت لهو برگه کتیبییهانی که بۆتان ناماده کراوه (مهتا 25: 14 - 28: 20) له گه ل رهچاوکردنی بهشدارییه کان به شیوهیه کی کورت به پیتی توانا. گوێ بگرن له بهژداربوان، ههروهها به ههوالدهرانه مامه لهی له گه لدا بکهن و پهسهندی بکهن، به بی ئه وهی گفتوگۆی زۆری له سه ر بکهن.

متمانهی لیخۆشبوون 1 بۆحه نا: 9

ئا هاندهری دهرخ کردن

دهرخ کردن

بخوینه: (مهتا 22: 23-33 ، 41-46).

گفتوگۆبکه: ئایا گرنگی دهرخ کردنی هه ندئ له نایه ته کانی کتیبی پیرۆز چیه؟

تیبییه کان: ئەو نایه تانهی دهرخی ده کهیت یارمه تیت ده ده ن فیرکردنه هه له کان بناسیت.

با رمان

نیشانهی کتیبی له پشت پهراوه که بنووسه وه	متمانهی لیخۆشبوون ﴿نه گهر دانمان به گونا هه کانمان نا، ئەوا دلستۆز و دادپه روه ره، ته نانه ت له گونا هه کانمان خۆش ده بیت و له هه موو ناره واییه که پاکمان ده کاته وه﴾ (1 بۆحه نا: 9)	نایه تهی دهرخ کردن له سه ر پهراویک به م شیوهیه بنووسه وه.
--	--	---

1 بهرپر سیاری من ئه وهیه دان به گونا هه بنیم

واتای دان نان به گونا هه (ریک که وتنه له گه ل خودا) کاتیک گونا هه کانمان بۆ دهرده خات، ههروهها ریک بکه وین له گه ل کتیبی پیرۆز له لایه نی تیگه یشتنی گونا هه، واته ئەو گونا هانهی ئەنجامی ده ده یین به خودای رابگه یه نین، ئەو شته راستانهی که م تهرخه میمان کردوه له ئەنجامدانی به خودای رابگه یه نی.

2 بهرپر سیاری خودا ئه وهیه ببوریت و پاکبکاته وه

﴿ کاتیک خودا له گونا هه کانمان خۆش ده بیت ههستی تاوانباری و شوره یان لیده بات که به هۆی گونا هه وهیه. عیسی مەسیح وه که قوربانییه که بۆ که فارهت کردنی گونا هه کانمان مرد، واته تورپیی دادوه ره ی خودای له سه رمان لاهرد که ئیمه شایسته یین به هۆی گونا هه کانمان (روما 3: 25) (زه بووری 32: 5). به م شیوهیه هیچیتر تاوانبار نین له دیدی خودا، هیچیتر پیوستمان به وه نییه ههست به ریسوایی بکه یین به هۆی ژیا نی رابردووی پر گونا هه، چونکه خودا هیچیتر با سی گونا هه کانی رابردوومان ناکات (مه لخی 7: 18-19) (عیبرانییه کان 8: 12). سه رزه نشتمان ناکات به هۆی گونا هه کانی رابردوومان (بۆحه نا 5: 24). چونکه به راستووردوستی عیسی مەسیح دایپۆشین و کردمانییه ئەندامیک له خیرانه که ی (لوقا 15: 20-24). ﴿ کاتیک خودا له گونا هه کانمان خۆش ده بیت ئازادمان ده کات له دهره نجامی ئەو گونا هانهی ئەنجامان داوه. واته پاکمان ده کاته وه، ویژدانمان پاک ده کاته وه (عیبرانییه کان 9: 14)، بیر و هه لسوکه وتمان نوێ ده کاته وه.﴾

پ) کاتیک خودا له گوناهاه کافمان خوښ ده بیټ دهسه لاتی گونا له سه زیا مان لاده بات. نهو له گویله تی نهریتی هه له و خراپ نازادمان ده کات بو نهوهی بتوانین نه نامی له شمان وه گویله راستو دروستی پیشککش بکهین (رؤما 6: 6، 13، 19).

3 خودا شایانی باوه پیکردنه (دلسوز) و دادپهروهه

نه گهر خودا دلسوز نه بوايه نهیده توانی که فاره تی گوناهاه ناماده بکات و له گوناهاه کافمان خوښیټ. ههروهه ها نه گهر خودا دادوهر نه بوايه نهیده ویست که فاره تی گوناهاه ناماده بکات و له گوناهاه کافمان خوښیټ. به لام خودا دلسوز و دادوهره، که فاره تی بو گوناهاه کافمان ناماده کرد، ده توانیټ له گوناهاه کافمان خوښیټ، ههروهه ها له گوناهاه کافمان خوښ ده بیټ کاتیک دانی پی داده نیټین.

پا
دهرخ
کردن

بنووسه: نایه ته کتیبیه که له سهر کاخه زیکی سپی یا خود له په راوی تیبینی بنووسه.
دهرخ بکه: به شیوه یکی راست نایه ته که ده رخ بکه، متمانه ی لیخوشبون، (1 یوحنا 1: 9).
پیداچوونهوه: گروهه که بکه دوو به ش، هه ریه که له قوتایان دنیا بیټ له وهی هاوریکه ی نایه ته که ی ده رخ کرد.

وانه ی خویندنه وهی کتیبی پیروژ

نه فه سوُس 4: 17 - 5: 17

بوچی من لیرم؟

شیوازی پینج هه تکاوی خویندنه وهی کتیبی پیروژ به کار بهینه بو نهوهی (نه فه سوُس 4: 17 - 5: 17) پیکه وه بخوینین.

ههنگاری 1 بخوینه

بخوینه: با پیکه وه (نه فه سوُس 4: 17 - 5: 17) بخوینین. به ریز هه ر کسیک نایه تیټ بخوینیت تا تهواو دهین له خویندنه وهی برکه کتیبیه که.

ههنگاری 2 بدوزه

بیرکهرهوه: نهو راستییه چیه که پیت وایه گرنه له م برکه یه دا؟ نهو راستییه چیه که چوه میټشک و دلته وه له م برکه کتیبیه؟
بنووسه: یه که یان دوو راستی بدوزه وه که لیټیان بگهیت. بیریان لیټیکه ره وه و پاشان بیرزه کانت له په راوه که تدا بنووسه.
بهژداری کردن: (پاش نهوهی نه نامانی گروهه که هه ندی کات به بیرکردنه وه و نووسین به سه ر ده بن، بیرزه کانتان به شدار بکه ن). به شداري نهو شتانه بکهین که هه ریه کیټ له نیمه دوزییه وه. (نه مانه ی خواره وه چهنه نمونه یه که سه بارهت بهو شتانه ی که دوزیویه ته وه. له بیرت بیټ له هه ر گروهیټکی بچوک، نه نامانی گروهه که به شتی جیاواز به ژداری ده که ن، گرنه نییه هاوشیوه ی یه که ن).

دۆزىنەۋەي 1 بەلای منەۋە راستى گىرگى لەم بىرگە كىتېبىيە گىرگى جۆرى ژيانى رۇژانە مە. (ئەفەسۇس 4: 30) دەفەرموئىت *روحى پىرۆزى خودا غەمبار مەكەن*. (ئەفەسۇس 5: 10) دەفەرموئىت *ئەۋەي رەزامەندى خودايە بىلەۋزەۋە*. ھەرۋەھا (ئەفەسۇس 5: 17) دەفەرموئىت *تېبگەن خواستى خوداۋەند چىيە*. لە راستىدا عىساي مەسىح زۆر بايەخ دەدات بە جۆنىتى ژيانى رۇژانەم. چۈنكە دەكرىت ژيانى رۇژانەم خەمبارى بىكات و لىم رازى نەبىت. ئەگەر درۆ بىكەم، ناتوانم تورەيىم كۆنترۆل بىكەم، دزى بىكەم، يان دەمەقالى لەگەل خەلكانىتر بىكەم، يان بەسەر خەلكىدا ھەلبەستىم، ئەۋا روحى پىرۆز خەمبار دەبىت. ئەۋكات خودا دلشاد نايىت بە شىۋازى ژيانم. بە پىچەۋانەۋە، ئەۋكاتەي راستى دەلىم، تورەيىم كۆنترۆل دەكەم، كاردەكەم و بەشدارى دەكەم، لە خەلكانىتر دەبورم و بونىاتيان دەنىم، ئەۋا روحى پىرۆز شاد دەبىت. ئەۋكات خودا دلشاد دەبىت بە شىۋازى ژيانم، بۆيە كىتېبى پىرۆز دەفەرموئىت *تېبگەن خواستى خوداۋەند چىيە*. ھەرچەندە تىگەيشتىم زياتر بوو بۆ ويستى خودا لە ژيانم، توانام زياتر دەبىت بۆ ئەنجامدانى ئەۋ ژيانەي خودا رازى دەكات! بۆيە پىم وايە ۋەلامى پرسىبارى (بۆچى من لىرەم؟) ئەۋەيە: (من لىرەم بۆ ئەۋەي ويستى خودا بزائم و خودا رازى بىكەم بە شىۋازى ژيانم).

دۆزىنەۋەي 2 بەلای منەۋە راستى گىرگى لەم بىرگە كىتېبىيە گىرگى جۆرى ھەلسووكەوت كىرەمە. چۈنكە نامە بۆ باۋەردارانى ئەفەسۇس لە زمانى رەسەن (يۆنانى) چەندەھا جار وشەي (بىژىن) لە خۆ دەگرىت، بە واتاي (ھەلسووكەوت دەكەين) يان (ژيانى رۇژانەمان دەژىن). چۈنكە (ئەفەسۇس 2: 10) دەفەرموئىت كە پىتويستە لەسەرمان بىژىن بۆ كىرەۋە چاكەكان كە خودا پىشتر بۆمانى تامادە كىرەۋە تا ئەنجامى بدەين. لە (ئەفەسۇس 4: 1) دەخوئىن: *لەتتان دەپارىمەۋە بە شىۋەيەك بىژىن شايانى ئەم بانگەۋازە بىت كەۋا پىيى بانگىراون*. لە (ئەفەسۇس 4: 17) دەخوئىن: *لەتير ۋەك نەتەۋەكان مەژىن، بە بىرە پوچەكەيان*. ھەرۋەھا لە (ئەفەسۇس 5: 2) دەخوئىن: *لە خۆشەويستىدا بىژىن، ۋەك مەسىح خۆشيويستىن و لە پىناۋى تىمەدا خۆي بەخت كىر*. لە (ئەفەسۇس 5: 8) دەخوئىن: *ۋەك مىندالى رىۋناكى بىژىن*. ھەرۋەھا لە (ئەفەسۇس 5: 15) دەخوئىن: *بۆيە تاگادارىن چۆن دەژىن، نەك ۋەك نەفام، بەلكو ۋەك دانا*. بەم شىۋەيە خودا بە رىۋنى پىم رادەگەيەنىت كە پىتويستە چۆن بىژىم. ئەۋ بە واتاۋە پىم رادەگەيەنىت كە پىتويستە چۆن ژيانى رۇژانەم (بىژىم).

ۋەلامى پرسىبارى (بۆچى من لىرەم؟) ئەۋەيە: (من لەسەر ئەم زەۋىيە دەژىم بۆ ئەۋەي ئەۋ ژيانە بىژىم كە خودا پىمى رادەگەيەنىت) چۈنكە خودا بەرۋونى پىم رادەگەيەنىت شىۋازى ئەۋ ژيانەي كە لە من ناۋەشىتەۋە ۋەك باۋەردارىك، ھەرۋەھا بە رىۋنى پىم رادەگەيەنىت شىۋازى ئەۋ ژيانەي كە لە من دەۋەشىتەۋە ۋەك باۋەردارىك. مەبەستى ژيانى سەر زەۋىم رازىكىردنى خودايە. پۆلىسى نىردراۋ لە نامەيەكىتردا دەفەرموئىت *ئەگەر خواردتان يان خواردتانەۋە يان ھەر شىتكتان كىر، ھەموو شىتكت بۆ شىكۆي خودا بىكەن* (1 كۆرىنسۇس 10: 31)، چۈنكە خودا مەۋقى بەدى ھىنا و لەسەر زەۋى دايىنا بۆ ئەۋەي خودا رازى بىكەن و شىكۆدارى بىكەن. بەم شىۋەيە كاتىك خەلكى بۆ رەزامەندى خودا دەژىن، ئەۋە خودا پىيان شاد دەبىت، بەلام كاتىك تەنھا بۆ بەرژەۋەندى خۆيان دەژىن، ئەۋا خودا خەمبار دەبىت و سزايان دەدات و لە شانشىن دەريان دەكات.

3 ھەنگارى ھەندى پرسىبارىكە

بىرىكەرەۋە: ئەۋ پرسىبارە چىيە كە دەتەۋى ئاراستەي گىرۋەكە بىكەيت سەبارەت بەم بىرگە كىتېبىيە؟ با ھەۋل بدەين ھەموو ئەۋ راستىيانە تىبگەين كە لە (ئەفەسۇس 4: 17-5: 17) تاماژەي پىكراۋە.

بنووسە: ھەۋل بدە بە رىۋونترىن شىۋە پرسىبارەكەت تامادە بىكەيت. پاشان لە پەراۋەكەت تۆماريان بىكە.

بەشدارى كىردن: پاش ئەۋەي ئەندامانى گىرۋەكە ھەندى كات بە بىر كىردنەۋە و نووسىن بەسەر دەبەن، داۋا بىكە لە ھەر كەسىك پرسىبارىك ئاراستە بىكات).

گفتوگوبکه: (دواتر هندی له م پرسپاران ههلبژیره و ههول بده له ریگای گفتوگوکردن له گهل گروپه کت و هلامیان بدهیته وه).

ئهمانهی خواره وه چند نمونه به کن دهباره ی چند پرسپاریک که له وانهیه ئه ندامانی گروپه کت ناراسته ی بکن و هندی تیبنی گرنک بۆ به ریوه بردنی گفتوگۆکه دهباره ی پرسپاره کان.

پرسیاری 1 (4:17) مه بهست چیه له وهی که نه ته وه کان به بیره پوچه کانیا ن ده ژین؟

تیبنیه کان: مه بهست له وشه ی (نه ته وه کان) ئه و که سانه یه که تا ئیستا باوه ریا ن به عیسا ی مه سیح نه هیئا وه. کتیبی پرۆزیش ده لیت که ئه نجامی هه ولی نه ته وه کان بۆ به ده ست هیئا نی شادی هیوا بران بوو. ژیا نیان بریتیه له زنجیره یکی درێژ له چاوه روانی بی سوود. هه ول ده دن، به لام هیچ به ده ست ناهین. ده چن، به لام به بی به ره م. هه مان تا قی کرده وه ی پیغه مبه ر سلیمان تا قی ده که نه وه. هه موو رووباره کان به ره و دریا درۆن دریا ش هه ر پر ناییت. بۆ شوینه که ی خویان درۆنه وه رووباره کان بۆ ئه وی درۆن و ده گه رپنه وه. هه موو شته کان مان دوو که رن، مرۆق ناتوانیت دهبان بریت، چا و له سه یکردن تیر ناییت و گوئی له بیستن پر ناییت... هه رچی چاوم خواستی ریم لینه گرت، هیچم له دلّم قه دهغه نه کرد له هه موو خوشیه ک چونکه دلّم به هه موو مان دوو بوونه که م خۆش بوو. له هه موو مان دوو بوونه که م ئه مه به شم بوو. ئینجا تا ورم له هه موو کرده وه کانی دهستم دایه وه، له هه موو مان دوو بوونه که پیا نه وه مان دوو بووم، ئه و تا هه موو پوچن و راوانی بان هیچت بۆ نامینیتته وه له سه ر زه ویدا!

(گۆمکار 1: 7-8 ، 10: 2-11)

پرسیاری 2 (4:18) بۆچی کتیبی پرۆز ده فهرمویت

نه ته وه کان (میشکیان تاریکه) به هوی دلّه قییا ن؟

تیبنیه کان: له کاتی به دی هیئا ن، مرۆق خودای زیندوی ده ناسی. به لام پاشان که وتنه ناو گونا ه، که مه که مه مرۆق خودای له بیر کرد و ژیا نیکی جیا له ژیا نی خودا ده ژین. کاتیک خودا قسه ی له گهل خه لک کرد له ریگای پیغه مبه ر ئه خنوخ و پیغه مبه ر نوح، خه لکی دلّیا ن ره ق کرد. کاتیک خه لکی جه خت ده که نه سه ر ئه نجامدانی ستم، ئه وا خودا لییا ن ده گه رپت بنا لین به ده ست درئه نجامی گونا هه کانیا ن. له و کاته ی نه ته وه کان دلّیا ن ره ق بوو به رامبه ر به خودا، خودا ریگای به دلّیا ن دا به ره قی بمینیتته وه. به م شیوه یه دلّی ئه م نه ته وانه بوو به هوی کرده وه به ئه نقه سته کانیا ن. ئه وان هزیان نه ده کرد بیر له خودا بکه نه وه. بۆیه خودا میشکیانی تاریک کرد. به لام هه ستیا ن نه ده کرد به تاریکی میشکیان (یۆحه نا 9: 40-41)! ئه و که سانه ی جه خت ده که نه سه ر ئه وه ی به بی خودا بژین، ته نانه ت ناشزانن که بی خودای زیندوو ده ژین. به وه ش ئه وان (نه زانن)، چونکه هیچ شتیک نازانن دهباره ی خودای زیندوی راسته قینه .

پرسیاری 3 (4: 22-24) چون ده توانیت مرۆقی کۆن دابکه نریت و مرۆقی نوئی له بهر بکریت؟

تیبنیه کان: مه بهست له (مرۆقی کۆن) نه زانینه سه باره ت به خودا و شیوه ی ژیا نی کۆمه وه ک درۆ و دزی و شتیر. کاتیک باوه ر به عیسا ی مه سیح دینم، پیوسته ده ست بکه مه خاچدانی جله کۆنه پیسه کام له سه ر ئه وه خاچه ی که عیسا ی مه سیح به هوی گونا هه کانی من له سه ری مرد. ئه مه ش واتای رزگار بوغه له گونا هه کام له ریگای دانپینام به رامبه ر به خودا. به لام (مرۆقی نویم) ئه وه یه که ویستی خودا بزائم و ژیا نیک بژیم که خودا رازی بکات. ئه و کات عیسا ی مه سیح جلی نویم له بهر ده کات، به م شیوه یه مرۆقی نویم له بهر ده که م له ریگای گوێراه لئی کردم بۆ خودا.

گونا هه دیاریکرا وه کام چیه که پیوسته لییا ن رزگاریم؟ کتیبی پرۆز ده فهرمویت پیوسته رزگارم بیت له درۆ، تو په یی، دزی، ده مه قالی، هه لبه ستن به سه ر خه لکیدا، گونا هه ره گه زی، نه وسنی، کینه .

ئه و شته چاکه دیاریکرا وانه چن که پیوسته له به ری بکه م؟ کتیبی پرۆز ده فهرمویت پیوسته له سه رم قسه ی راست بکه م، تو په ییم کۆنترۆل بکه م، کار بکه م و هاوکاری هه ژاران بکه م، به به زه یی بم، دلّسو ز بم، لیبوورده بم، خۆشه ویست بم، سوپاسگوزار بم، ویستی خودا بزائم، دانا بم له ژیا نم.

پرسىارى 4 (4:26). مەبەست چىيە لەوھى تورپەين بەلام بە بى ئەوھى
گوناهە بکەين؟

پرسىارى 5 (4:26): مەبەست چىيە

لەوھى نەھىلى رۆژتاوايىت بەسەر تورپەيى؟
تېيىنيەکان: زۆرجار لە کتیبى پىرۆز،
(رۆژتاوايون) ئاماژە بە کۆتايى رۆژ
دەكات. زۆر کەس بۆ ماوھى چەند سال لە
کەسک تورپە دەبن. بۆيە لە ژيانيان بە
دەست ئازارپىكى توندوھ دەنالينن،
پاريزگارى دەکەن لە لیستەيەكى دوور و
دریژ لە گوناھ کە بە دريژايى سالانى
رابردو خەلك لەگەليان ئەنجاميان داوھ.
بۆيە ئەوان رەخنەيان لیدەگرن و پىيان
هەلدەبەستن. بەلام کتیبى پىرۆز دەفەرمويىت
کە نايىت باوهردار بۆ ماوھەكى دوورتر لە
کۆتايى هەمان رۆژ تورپە بيت!

پيش ئەوھى باوهردار بچیتە سەر جىگاگەي
بۆ نووستن، پىويستە لەگەل کەسەكى دیکە
ئاشت بيتەوھ. دلۆسۆزى لە بەرامبەرى
دەبرپىت و لە خراپەكەي ببوريت.

تېيىنيەکان: هەندى پىيان وايە کە باوهردار نايىت تورپە بيت. چونکە ئەوان
دەلین هەموو تورپەيەك گوناھەيە. هەنديش پىيان وايە کە دەتوانى بە ويستی
خۆت تورپە بى، چونکە تورپەيى پەيوەندى بە گوناھە نيە. بەلام هەردوو ئەم
بۆچوونە هەلەن. چونکە کتیبى پىرۆز پىمان دەلى کە بۆمان هەيە تورپە بين،
بەلام کاتىك تورپە دەبين نايىت گوناھە (هەلە) بکەين. تورپەيى بەخۆي گوناھ
نيە، چونکە خوداش تورپە دەبيت، بەلام تورپەيى خودا تورپەيەكى پىرۆزە
لەسەر هەموو جۆرە مروثىك. بەم شىوھە باوهرداران دەتوانن تورپەبوونىكى
پىرۆز تورپە بن لەسەر شتە خراپەکان کە خەلكى دەلین ياخود ئەنجامى دەدەن.
ئەم جۆرە تورپەيە پىي دەوترى (تورپەيى پىرۆز). تورپەيى پىرۆز ئاماژەي
پیدەكرىت بە شىوھەكە کە كۆنترۆل کردنى خودى تیدا بيت. بەلام زۆرجار کە
ئىمەي مروث تورپە دەبين ئەوا كۆنترۆل کردنى خۆمان لەدەست دەدەين و هەلە
دەکەين واتە گوناھ. چونکە بە کينە و بيزارپەوھە لىکدانەوھى تورپەيى دەكرىت
لەلایەن کەسکەوھە کە هەلەي کردىت ياخود کە لىکدانەوھى تورپەيى دەكرىت
بە وشە بريندارکەرەکان ياخود بە ريگايەكى توندوتىژ، ئەمە دەبيتە تورپەيى،
بەلكو تورپەيەكى هەلەيە. بۆ ئەوھى کەسى گوناھبارت خۆشويىت لەو کاتەي
رقت لە گوناھەكەيەتى، ئەمە پىويستى بە نىعمەتتىكى مەزن دەكات لە خوداوھ.

پرسىارى 6 (4:27): چون رى دەدەينه شەيتان؟

تېيىنيەکان: کتیبى پىرۆز هەردوو ئايەتى (ئەفەسۆس 4:26، 27) بەيەكەوھ دەبەستتەوھ. مەبەست لەو ئايەتەي کە
دەفەرمويىت ﴿شويىن مەدەنە شەيتان﴾ ئەوھەيە کە رىي نەدمە شەيتان بيتە ناو ژيانم و بپروخينىت. کە هەست بە تورپەيى دەکەم
دەبيت بە تايبەت و رىيام و ريگا نەدەم بە شەيتان تورپەيىم بگۆرپتە رق و کينە و لىنەبووردن. بۆيە دەبيت فيرم بە پەلە لە خەلك
ببورم. هەروھە (ئەفەسۆس 4:32) دەفەرمويىت کە دەبيت لە خەلكى ببورم هەروھە چۆن خودا لىمى بوورى لە ريگاي ئەو کارەي
بتوانن بەرامبەر پىلانى شەيتان بوەستن ﴿چونکە شەيتان هەلدەستت بە بەکارهينانى هەر پىلانىك بۆ ئەوھى وام لىبكات گوناھ
بکەم. چونکە ئەو دەتوانىت تورپەيىم لە دژى خۆم بەكارينىت بە گۆرپنى بۆ وشەي رەق ياخود هەلسووکەوتى توندوتىژ. هەروھە
دەتوانىت نەوسنيم بەكارينىت و بىگۆرپتە فىل ياخود دزى. هەروھە دەتوانىت ترسم بەكارينىت و وام لىبكات درۆ بکەم، بۆيە
لەو (ياقوب 4:7) دەخوينەوھە ﴿بەرھەلستى شەيتان بکەن، لىتان هەلدت﴾.

پرسىارى 7 (4:29): چۆن دەتوانى قسەي چاک بکەين کە بيسەران بنىاد بنىت؟

تېيىنيەکان: پەرتووكى پەندەکان فيرم دەكات چۆن قسە بکەم بە شىوھەك يارمەتى خەلك بدات. پىويستە بىر بکەمەوھ پيش
ئەوھى وەلام بدەمەوھ، هەروھە لە کاتى گونجاو و بەجوانى وەلام بدەمەوھ (پەندەکان 15:23، 28، 1) هەروھە لە (ئەفەسۆس 4:
15) دەخوينەوھە ﴿بەلكو لە خۆشەويستى راستگويىن، با لە هەموو شتىك گەشە بکەين، لەناو ئەوھى سەرە، مەسيح﴾. بەم
شىوھە لىرە دوو بنەماي گرنگ دەدۆزىنەوھە بۆ گفتووگۆ کردن ئەويش (راستى) و (خۆشەويستى) يە. لە (ئەفەسۆس 4:29)

﴿وشەى خراب لە دەمتان دەرنەچیت، بەلکو هەرچییەکی باشە بۆ بنیادنان، بەپیتی پێویستی، تاكو نيعمهت بداته بیسهران﴾، بەم شیوەیە بنەمایتر هەیه بۆ قسەکردن ئەویش قسە کردمان بۆ بنیادنانی (کەساتی تر بیت).

ئێستاش ئێوه و پوختەیهك بۆ ئەم سێ بنەما تاییهتەى به قسەکردن، پێش ئەوێ قسەبکەم دەبیت سێ پرسبیری گرنگ له خۆم بکەم:

- ئایا قسەم راستە یان نا؟ ئەگەر ئەوێ دەیلێم راست نییه پێویستە بێدەنگبم.
- ئەگەر قسەم راست بوو: ئایا دەبیتە هۆی بنیادنانی کەسیکی تر یاخود دەبیتە هۆی روخاندنی؟ ئەگەر بپروخینیت پێویستە بێدەنگبم.
- ئەگەر قسەم بنیادنەر بیت: ئایا دەتوانم بە خۆشەویستیهوه بیلێم یان نا؟ ئەگەر نەتوانی بە خۆشەویستیهوه بیلێم پێویستە بێدەنگبم.

8 پرسبیری بەرای تۆ- گرنگی (ئەفەسۆس 4: 17 – 5: 17) چییه له ژیانته؟

تیبینییهکان: (ئەفەسۆس 4: 17 – 5: 17) فێرم دەکات بۆچی من هەم لەسەر ئەم زەوییه. من لەسەر ئەم زەوییه هەم بۆ ئەوێ ئەو ژیانە بژیم که خودا دەیهوێت بژیم. چونکه ژیانى نوێ ژیانیکه دهگوێجیت له گهڵ ویستی خودا. ژیانى نوێ که خودا بانگهێشتهم دهکات بۆی (ئەفەسۆس 4: 1) ژیانیکه به تهواوهتى جياوازه لهو ژيانى نەتەوهکان دهژین (4: 17). چونکه ژیانى نوێ وام لێدەکات به بەردەوام گوناهاه کۆنهکام فریبدەم و راستوودروستی نوێ لهبەریکەم. ژیانیکه جياوازه به چاکه و پیرۆزی و راستی (ئەفەسۆس 4: 22-24)، جياوازه به روناکى (ئەفەسۆس 5: 2)، جياوازه به دانایی (ئەفەسۆس 5: 15)، ههروهها له رینگای (ئەفەسۆس 4: 17 – 5: 17) فێردەم که چۆن دهکریت ژیانم به ئامانج و به ماناییت.

4 ههنگاوى : ئهجامده

بیربکەر هوه: کام لهو راستییانەى که له کتیبی پیرۆز هاتوه دەست دەدات وهکو کاریکى رهفتارى باوهرداران؟

بهشداری کردن: وهرن با پێکهوه بیر بکهینهوه و ئەو ریکخستنه بنووسین که دهتوانین له (ئەفەسۆس 4: 17-5: 17) دهربهتین؟

بیربکەر هوه: ئەو ریکخستنه پێشنیارکراوه چییه که خودا لیتی داوا دهکات بیگوێرته به ریکخستنی کهسی؟

بنووسه: ئەم ریکخستنه کهسییه له پهراوهکەت بنووسه. ههست به سهربهخۆیی بکه له بهشداری کردنی ریکخستنه کهسیهکەت که خودا له دلتي داناه. (لهبیرت بیت که ئەندامانی هەر گروپیک راستی جياواز ریکدهخه: یاخود له خودی راستیهکه ریکخستنی جياواز دهردههینن. ئەمەى خوارهو لیستهیه که به ریکخستنه پێشنیاره کراوهکان).

نموونهى ریکخستنی پێشنیار کراوهکان.

بیردەکه مەوه له جۆری ژیانى نەتەوهکانى دەورووبەرم، پاشان به شیوهیکی جياواز لهوان دەست دهکەمه ژیان.	19-17: 4
بیردەکه مەوه چۆن دهکرێ راستوودروستی و پیرۆزی و راستی بنه راستیهک له ژیانم.	24: 4
رزگاردەم له ههموو جۆرهکانى درۆ و له راستی زیاتر هیچ نالێم.	25: 4
فێردەم تورپهیم کۆنترۆل بکەم.	26: 4
وریا دەم نەوهکو شوین بدەمه شهیتان له ژیانم.	27: 4
کاردهکەم و به ئارهقی نیوجەوانی خۆم دهژیم.	28: 4
یارمەتى ههژاران دهدهم.	28: 4
خهلكیتر بنیات دهنیم له رینگای ئەو وشانهی بییان دهلێم.	29: 4

30:4	ئاكادار دەبەم نەوەك روحي پيرۆز خەمبار بكمەم.
31:4	رزگار دەم لە ھەموو جۆرەكانى ستەم و خراپى.
32:4	ھەول دەدەم لەو كەسانە ببورم كە خراپەيان لەگەڵدا كرددوم.
1:5	ھەول دەدەم زياتر خودا بناسم و بىمە سەر شىۆھى ئەو.
2:5	زياتر و زياتر فيردەم كە چۆن وەك باوەردارىك ھەموو كەسيكەم خۆشبوييت.
7-3:5	دور دەكەومەوھ لەو كەسانە قسەى ناشرين دەكەن و بە گىلانە ھەلسوو كەوت دەكەن.
14-8:5	ئەو تاريكيبە لادەبەم كە لە زيانى من و براكانم داھە.
17-14:5	فيردەم كە بىمە دانا لەريگاي ئەنجامدانى ويستى خودا.

نمونەى ريكخستنى كەسى.

(ئ) دەمەوييت بە شىۆھەيك بژيم كە تيبدا ھەست بكمە بە نامادەبوونى خودا. ھەرۆھە بە شىۆھەيكە تايبەت دەمەوييت فيرم كۆنترۆلى تورەييم بكمە، و ناشت بىمەوھ لەگەڵ ھەر كەسيك خراپەم لەگەڵ دەكات پيش كۆتايى ھاتنى رۆژەكە.

(ب) دەمەوييت زيانم بە شىۆھەيك بژيم خودا رازى بكات، ھەرۆھە بە شىۆھەيكە تايبەت دەمەوييت لە نەريتيكى كۆنى خراپ رزگارم بيت و نەريتيكى نووى چاك بەدەست بىنم. ھەرۆھە دەمەوييت لە زيانم مەشق بكمە ھەتاوھكو خودا ئەم نەريتە نوويە لە زيانم چەسپاو دەكات.

ھەنگاوى 5 نزا بكمە.

با بە نۆرە نزا بەرزبكمەينەوھ بۆ خودا، ھەر كەسيك بۆ راستيبەك نزا بكات كە خودا لە ريگاي (پەيدا بوون 1:1-2:4) فيرمانى كرد. (لە نزاكەت لەگەڵ ئەو شتە وەلامدانەوھت ھەبيت كە لە وانەى ئەم پەرتوو كە فيرى بوويت. مەشق بكمە لەسەر نزاى كورت كە لە رستەيەك ياخود دوو رستە پيكييت. لە بىرت بيت كە ئەندامانى ھەر گروپيەك دەتوانن بۆ شتى جياواز نزا بكمە)

نزا

ئەركى مالى

بۆ وانەى داھاتوو

لە گروپى دووانى ياخود سيانىيى، نزا بەرز بكمەنەوھ لە پىناوى يەكترى و ھەموو جىھان.

رابەرى گروپ: ئەم ئەركەى خوارەوھ بە نووسراوى بدە ئەندامانى گروپەكەت، ياخود داوايان ليتبەكە لە پەراوھەكانيان بينووسنەوھ. بەلین: بەلین بدە يەكەك لە ريكخستەكان ئەنجام بەدەيت.

خەلوھتى روحي: ھەموو رۆژيەك كاتيكي بەسەر بەرە لە خەلوھتى روحي. رۆژانە نيو بەشى بخويئە (مەتا 15:1-18:20).

شىوازي راستى پەسەندكراو بەكار بەيئە. تيبينبەكانت بنووسە.

دەرخ كردن: وردبەرەوھ لە ئايەتە كتيبييە نوپكان و دەرخیان بكمە. (يوھنا 16:24). ھەموو رۆژيەك پيداچوونەوھەيك بكمە لەو ئايەتە كتيبييانەى دەرخت كرددوھ.

نزا: ئەم ھەفتەيە سەبارەت بە شتيەك ياخود كەسيكى ديارىكراو نزا بكمە، جاوھروانبە خودا چى دەكات. (زەبوورى 5:3).

زانباريبە نوپكان بنووسەوھ لە پەراوى تايبەت بە قوتاييتى. ئەو تيبينبەكانت بنووسە كە پەيوەندى ھەيە بە خەلوھتى روحي، دەرخ كردن، خويئەنەوھى كتيبيى، ئەم ئەركە مالىيە.